

HØRINGSNOTAT

Forskrift om krav til innretning av datasystemer for medlemmer av Bankenes sikringsfond.

1. Bakgrunn

Det vises til rapportene ”Administrasjon av banker i krise” og ”Innskuddsgarantiens dekningsområde”¹, samt møter mellom Kredittilsynet, Bankenes Sikringsfond og datasentralen for Terra Gruppens medlemsbanker.

Bankenes sikringsfond har tidligere undersøkt i hvilken grad bankenes eksisterende dataløsninger vil fungere etter at banken ble satt under offentlig administrasjon. I rapporten ”Administrasjon av banker i krise” ble det konkludert med at dersom alle ut- og innbetalingskanaler skal fryses, vil administrasjonsstyret og Bankenes sikringsfond sannsynligvis ikke kunne bruke systemene til å fastslå den enkelte kundes mellomværende med banken, noe en vil trenge for å kunne generere de datafiler Bankenes sikringsfond vil måtte ha for å kunne foreta en automatisert utbetaling til sikrede.

Erfaringene fra den offentlige administrasjonen av Kaupthings norske filial viste at det var mulig å gjennomføre utbetaling av innskytergarantien basert på manuelle rutiner, så lenge banken kun hadde noen tusen kundeforhold. For de aller fleste andre norske bankers vedkommende, der det vil være titusenvis, om ikke hundretusener av kundeforhold vil dette være vanskelig. Særlig gjelder dette når nye EU-regler² som stiller krav om at sikrede kunder skal motta oppgjør innen 20 virkedager inntas i norsk rett.

2. Alternative reguleringsformer

Krav til nødvendig funksjonalitet i bankenes datasystemer kan fastsettes i avtale mellom hver enkelt bank som er medlem i sikringsfondet og sikringsfondet. Finanstilsynet har forstått det som at Bankenes sikringsfond ikke anser dette som en hensiktsmessig løsning og at en forskriftsregulering er å foretrekke.

Forskrift 21. mai 2003 om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal sikre at bankene har prosesser og prosedyrer som skal sikre at IKT-leveransene bygger opp under bankenes forretningsmessige mål. I forskriften stilles det også krav til at planer og prosedyre for avvikling skal være etablert. Et alternativ er å ta inn krav til datasystemenes funksjonalitet i en situasjon med offentlig administrasjon i denne forskriften. IKT-forskriften bærer imidlertid mer preg av å være regler for internkontroll enn konkrete krav til datasystemenes funksjonalitet, og denne løsningen anses lite egnet.

¹ Begge rapportene er tilgjengelig på www.bankenessikringsfond.no

² Direktiv 2009/14/EC inneholder endringer til gjeldende direktiv 94/19/EC. En av endringene som er vedtatt av Parlamentet pålegger utbetalingen innen 20 virkedager. Direktivet åpner for at beslutningen om fullharmonisert beløpsgrense som ble besluttet i direktiv 2009/14/EC kan reverseres dersom EU Kommisjonen skulle komme til at tiltaket ikke vil virke i henhold til hensikten. Kravet til redusert utbetalingstid er derimot endelig vedtatt.

Et annet alternativ er at en fastsetter en egen forskrift for å gjelde for dette området. Finanstilsynet antar at denne løsningen vil kunne egne seg for å løse identifiserte behov. Det vil i det følgende bli foretatt en videre drøfting av hvorledes en slik forskrift bør utformes.

3. Finanstilsynets forslag

Det foreslås en egen forskrift hjemlet i Finanstilsynsloven § 4 nr. 1, 2 og 3. Hjemmelen kan synes noe svak. Ved en revisjon av banksikringsloven i forbindelse med innføring av tidligere omtalte EU-regler bør det vurderes å ta bestemmelsen inn i loven.

Hensikten med forskriften er å sette administrasjonsstyret og Bankenes sikringsfond i stand til å foreta en rask og korrekt utbetaling av et beløp tilsvarende sikringsfondets garanti. Bankens datasystemer må være umiddelbart tilgjengelig og være forberedt på å kunne foreta en statusberegning for hver kunde som viser netto mellomværende. Systemet må være i stand til å generere datafiler som kan benyttes til å foreta utbetaling via en annen, eksisterende bank.

Ved opprettelse av nytt kundeforhold i ny bank anbefaler Finanstilsynet at allerede etablerte rutiner for bankbytte benyttes. Rutinene som omfatter bytte av bank har vist seg å fungere effektivt og korrekt og bankene har god erfaring med ordningen.

Finanstilsynet anser det som lite hensiktsmessig at forskriften angir detaljert fremgangsmåte for hvilke datatekniske grep som må foretas for å sikre nødvendig kontinuitet, da dette vil variere mellom de ulike systemer som er i bruk. Det foreslås derfor at medlemmer av Bankenes sikringsfond skal ha systemer som også etter at institusjonen er satt under offentlig administrasjon, eventuelt lignende tiltak i annen stat, kan:

1. produsere saldolister som viser enhver kundes brutto- og nettoposisjon innen 5 virkedager,
2. håndtere overdragelse av et kundeforhold basert på de til enhver tid gjeldende systemer for bankbytte,
3. vise en reskontro over hvilke krav som er dekket ved utbetaling av midler skaffet til veie fra Bankenes Sikringsfond og markere at sikringsfondet har trådt inn i den opprinnelige innskyters krav mot banken, og
4. kapitalisere opptjente renter, avslutte renteberegninger for innlån og sikre fortsatt renteberegning av utlån.

Ut ifra kapittel 8 i rapporten ”Administrasjon av banker i krise” og møter med representanter fra Terra Gruppen og representanter fra gruppens datasentral er Kredittilsynet usikker på hvor ressurskrevende det er å etablere de nødvendige løsninger. Kravet til hva datasystemene skal kunne brukes til under offentlig administrasjon er i hovedsak tilsvarende den avregning bankene foretar for hver enkelt kunde ved årsskiftet. Datasystemene må kunne beregne brutto og netto innskudd/utlån per kunde, herunder kunne vise eventuelle misligholdte forpliktelser fra kundens side. Videre må basis kundeidentifikasjon beholdes, så som personnummer/foretaksnummer og sektorkode. Hva gjelder sektorkode vil denne ikke fullt ut kunne identifisere hvorvidt en bedriftskunde er dekket eller ikke av innskuddsgarantien. Usikkerheten er utelukkende knyttet til foretak med sektorkode innen finansnæringen. Det begrensede antall kunder som må gjennom en manuell håndtering antas å være akseptabelt for sikringsfondet.

Datasystemene til en bank satt under offentlig administrasjon skal ha muligheter til å produsere den nødvendige informasjon for at Bankenes sikringsfond skal kunne utføre de oppgaver fondet er satt til. I bankens prosedyrer bør varsling til andre relevante aktører om stenging av kanaler inngå.

Oppfølging og kontroll av en regulering gjennom forskrift vil inngå i Finanstilsynets ordinære tilsynsvirksomhet og antas i liten grad å medføre økt arbeidsbelastning. Den tilsynsmessige oppfølgingen kan gjennomføres i form av spørsmål ved stedlige tilsyn eller stikkprøver av om bankenes systemer er satt opp slik at de er i stand til å kunne utføre sluttoppgjør på et tilfeldig gitt tidspunkt. Kredittilsynet forutsetter at bankene, alene eller gjennom sine datasentraler, vil kunne vise til at det er foretatt tester av at bankenes kjernesystemer også vil kunne fungere etter at banken er tatt ut av den generelle infrastrukturen. Det vurderes også slik at Finanstilsynet besitter den kompetanse som er nødvendig for å følge opp en slik regulering, og at Finanstilsynet ikke vil få nevneverdig økt arbeidsbelastning i forhold til oppfølging av dette.

4. Virkeområde

Forskriften omfatter alle medlemmer av Bankenes sikringsfond, se §§ 2-1 og 2-2 i banksikringsloven. Det er ingen felles europeisk forordning for hvilke tiltak som iverksettes i disse tilfellene, og bestemmelsen omfatter også tiltak i andre land som ikke nødvendigvis er offentlig administrasjon.